

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	Epizootologiya-1, VET 465, (2 Kredit)
	Departament	Baytarlıq Təbabəti
	Proqram (bakalavr, magistr)	Bakalavr
	Tədris semestri	2026/2027-ci tədris ilinin payız semestri
	Fənni tədris edən müəllim	bayt.ü.f.d., dosent Mehriban Bağirova
	E-mail:	Mehriban.baghirova@khazar.org
	Telefon:	0506874985
	Mühazirə otağı/Cədvəl	Akademik cədvələ uyğun
	Məsləhət saatları	Tələbələrə razılaşdırılan vaxtlarda
Prerekvizitlər	Baytarlıq mikrobiologiyası və virusologiyası	
Tədris dili	Azərbaycan dili	
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	Məcburi	
Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat	Əsas ədəbiyyat 1. Thrusfield, M., Christley, R., et al. (2018). <i>Veterinary Epidemiology</i>. 4th Edition. Wiley-Blackwell. 2. Dohoo, I., Martin, W., Stryhn, H. (2012). <i>Veterinary Epidemiologic Research</i>. 2nd Edition. AVC Inc. 3. Martin, S.W., Meek, A.H., Willeberg, P. (1987). <i>Veterinary Epidemiology: Principles and Methods</i>. Iowa State University Press. Əlavə ədəbiyyat: 1. Narayan, K.G., Sinha, D.K., Singh, D.K. (2023). <i>Veterinary Public Health & Epidemiology: Veterinary Public Health – Epidemiology – Zoonosis – One Health</i>. Springer Nature. 2. WHO, FAO, WOA. (2024). <i>Competencies for One Health Field Epidemiology (COHFE) Framework</i>. 3. WHO, FAO, WOA. (2024). <i>Guidance for One Health Field Epidemiology Curriculum Development</i>. 4. WOA. <i>Guidelines on Veterinary Education Core Curriculum & Recommendations on the Competencies of Graduating Veterinarians ("Day 1 Graduates")</i>.	
Kursun təsviri	Epizootologiya-1 heyvan populyasiyalarında xəstəliklərin və digər sağlamlıq hadisələrinin yayılma qanunauyğunluqlarını, səbəblərini, risk faktorlarını, xəstəliklərə qarşı mübarizə və profilaktika prinsiplərini öyrənən fundamental baytarlıq fənnidir.	
Kursun məqsədləri	Tələbələrdə epizootik prosesin mahiyyəti və mexanizmləri haqqında sistemli bilik formalaşdırmaq; xüsusi təhlükəli yoluxucu xəstəliklərin yayılma xüsusiyyətlərini təhlil etmə bacarığı qazandırmaq; epizootoloji diaqnostika və nəzarət tədbirlərini praktikada tətbiq etməyi öyrətmək; Vahid Sağlamlıq (One Health) yanaşması çərçivəsində epizootologiyanın rolunu izah etmək.	

Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	Kursun sonunda tələbə bilməlidir: Epizootologiyanın predmetini və metodologiyasını; Epidemioloji triadanı və infeksiya zəncirini; Xəstəlik determinantlarını və əsas epidemioloji göstəriciləri (insidentlik, prevalenslik və s.); Müşahidə və sürveyans sistemlərinin qurulma prinsiplərini. Kursun sonunda tələbə bacarmalıdır: Xəstəlik hadisəsini populyasiya səviyyəsində qiymətləndirmək və epidemioloji göstəriciləri hesablamaq; Xəstəliyin məkan və zaman üzrə paylanmasını təhlil etmək və risk faktorlarını müəyyənləşdirmək; Xəstəlik ocağını araşdırmaq və epidemioloji nəzarət layihəsi hazırlamaq; Laborator diaqnostik nəticələri epidemioloji kontekstdə qiymətləndirərək sübutlara əsaslanan profilaktik qərarlar qəbul etmək.		
Tədris metodları	Məşğələ		x
	Qrup müzakirəsi		x
	Praktiki tapşırıqlar		x
	Praktiki məsələnin təhlili		x
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%)
	Yoxlama (quiz)		10
	Tapşırıq		10
	Davamiyyət		5
	Aktivlik		5
	Aralıq imtahanı		30
	Final imtahanı		40
	Yekun		100
Tədris qaydaları	Dərsin təşkili: Mühazirə, praktiki məşğələ, diskussiya və təqdimat formatında aparılır. Yekun qiymətləndirmədə təqdimat və layihə işləri mühüm rol oynayır. Davamiyyət: Bütün dərslərdə iştirak vacibdir. Üzürlü səbəblərdən dərs buraxılıqda dekanlığa arayış təqdim edilməlidir. Dərslərin 25%-dən çoxunu buraxan tələbə imtahana buraxılmır. Dərsə gecikmə: 10 dəqiqədən artıq gecikən tələbəyə qayıb yazılır. Plagiat və Akademik Dürüstlük: Akademik köçürmə (plagiat) və imtahan qaydalarının pozulması qadağandır. Qaydanı pozan tələbənin işi ləğv edilir və 0 (sıfır) qiyməti yazılır. Fənni bitirmək qaydası: Fənni müvəffəqiyyətlə bitirmək üçün yekun qiymətləndirmə balı minimum 61 bal olmalıdır. Generativ Süni İntellektdən (GSİ) İstifadə Qaydası: Tələbələr analitik düşüncəni və yazı bacarıqlarını inkişaf etdirmək üçün tapşırıqların ilkin araşdırma mərhələsində GSİ vasitələrindən (məs. ChatGPT) mənbə göstərmək şərtlə istifadə edə bilərlər. Lakin layihə və tapşırıqların mətninin GSİ tərəfindən birbaşa yazılması (plagiat) qadağandır və aşkar edildikdə tapşırıq qiymətləndirilməyəcəkdir.		

Həftə	Tarix / Gün	Fənnin mövzuları	Dərsliklər/Tapşırıqlar
I		Epizootologiyanın elmi-nəzəri əsasları, metodoloji prinsipləri və baytarlıq təbabətində rolu. Ümumi və xüsusi epizootologiyanın predmeti və əsas xüsusiyyətləri.	Əsas: Thrusfield & Christley, 4-cü nəşr, Fəsil 1, s. 1–27; Fəsil 2, s. 28–41. Əlavə: Martin et al., Fəsil 1, s. 3–21.
II		Populyasiya sağlamlığının epidemioloji və epizootoloji əsasları. Populyasiya, sağlamlıq və xəstəlik anlayışları. Populyasiya, risk altında olan populyasiya, infeksiya, xəstəlik, subklinik infeksiya	Əsas: Thrusfield, Fəsil 2, s. 28–41; Fəsil 4, s. 58–85. Əlavə: Martin et al., Fəsil 1, s. 3–21.
III		Epidemioloji triada və xəstəlik ekologiyası. Törədici–sahib–ətraf mühit qarşılıqlı əlaqəsi.	Əsas: Thrusfield, Fəsil 5, s. 86–114; Fəsil 7, s. 138–167. Əlavə: Martin et al., Fəsil 4, s. 79–120.
IV		İnfeksiya zənciri və xəstəliklərin ötürülmə yolları. Mənbə, rezervuar, çıxış və giriş qapıları, ötürülmə mexanizmləri.	Əsas: Thrusfield, Fəsil 6, s. 115–137. Əlavə: Martin et al., Fəsil 4, s. 79–120.
V		Xəstəliklərin zaman və məkan üzrə yayılması. Sporadik, endemik, epidemik və epizootik hadisələr; mövsümlilik, tendensiya, klaster və ocaq.	Əsas: Thrusfield, Fəsil 8, s. 168–188; Fəsil 4, s. 58–85. Əlavə: Martin et al., Fəsil 4, s. 79–120. T
VI		Əsas epidemioloji göstəriciləri: İnsidens, prevalens, xəstələnmə, ölüm və letallıq.	Əsas: Thrusfield, Fəsil 4, s. 58–85; Fəsil 12, s. 251–269. Əlavə: Dohoo et al., Fəsil 4, s. 74–91 – xəstəlik tezliyinin ölçülməsi
VII		Təsviri epizootologiya. Xəstəliyin zaman, məkan və heyvan qrupları üzrə təsviri.	Əsas: Thrusfield, Fəsil 4, s. 58–85; Fəsil 8, s. 168–188. Əlavə: Martin et al., Fəsil 4, s. 79–120.
VIII		Epidemioloji determinantları, risk faktorları və səbəb-nəticə əlaqəsi. Risk amili, qoruyucu amil, təsirə məruzqalma, əlaqə və səbəbiyyət.	Əsas: Thrusfield, Fəsil 3, s. 42–57; Fəsil 5, s. 86–114. Əlavə: Dohoo et al., Fəsil 1, s. 2–32.
		Quiz 1	
		Aralıq imtahanı	

IX		Epidemioloji tədqiqat üsulları.	Əsas: Thrusfield, Fəsil 15, s. 319–338; Fəsil 16, s. 339–360. Əlavə: Dohoo et al., Fəsil 7–13
X		Epidemioloji riskin və əlaqənin qiymətləndirilməsi. 2×2 cədvəl, nisbi risk, şanslar nisbəti və risk fərqi.	Əsas: Thrusfield, Fəsil 14, s. 296–318; Fəsil 15, s. 319–338. Əlavə: Dohoo et al., Fəsil 6, “Measures of Association” bölməsi.
XI		Epidemiologiyada diaqnostik testlərin rolu. Həssaslıq, spesifiklik, yanlış müsbət və yanlış mənfi nəticələr, müsbət və mənfi proqnostik dəyər.	Əsas: Thrusfield, Fəsil 20, s. 421–456. Əlavə: Dohoo et al., Fəsil 5, s. 92–123.
XII		Epidemioloji müşahidə və nəzarət . Nümunə götürmə və epidemioloji məlumatların toplanması. Hədəf populyasiya, təsadüfi, sistemativ, təbəqəli və qruplaşdırılmış nümunə götürmə.	Əsas: Thrusfield, Fəsil 21, s. 457–491. Əlavə: Martin et al., Fəsil 11, “Monitoring disease and production” Əsas: Thrusfield, Fəsil 13, s. 270–295; Fəsil 11, s. 219–250. Əlavə: Dohoo et al., Fəsil 2, s. 34–57.
XIII		Xəstəlik ocağının araşdırılması. Hadisənin təsdiqlənməsi, hadisə tərfi, məlumatların toplanması, ehtimalın irəli sürülməsi və nəzarət tədbirləri.	Əsas: Thrusfield, Fəsil 27, s. 604–630, xüsusilə s. 623–627 – xəstəlik ocağının araşdırılması. Əlavə: Martin et al., Fəsil 12, “Field investigations”. T
XIV		Xəstəliklərin profilaktikası, nəzarəti və biotəhlükəsizlik. Profilaktika, nəzarət, məhdudlaşdırma, karantin, təcridetmə, peyvəndləmə və hərəkətə nəzarət.	Əsas: Thrusfield, Fəsil 27, s. 604–630. Əlavə: Martin et al., Fəsil 10, “Rationale, strategies, and concepts of animal disease control”.
XV		Vahid Sağlamlıq (One Health) və müasir epizootologiya. Zoonoz xəstəliklər İnsan–heyvan–ətraf mühit əlaqəsi, zoonoz risklər, antimikrob rezistentlik, iqlim dəyişiklikləri	Əsas: Thrusfield, Fəsil 7, s. 138–167; Fəsil 21, s. 457–491; Fəsil 27, s. 604–630. Əlavə: FAO–ÜST–WOAH, <i>One Health Field Epidemiology</i> materialları.
		Quiz 2	
Final imtahanı			